

Пащенко Ю. П.
Аспірант ДВНЗ «Університет банківської справи»

МОДЕРНІЗАЦІЯ БАНКІВСЬКОЇ СИСТЕМИ УКРАЇНИ ШЛЯХОМ РЕОРГАНІЗАЦІЇ ТА РЕСТРУКТУРИЗАЦІЇ БАНКІВ

Наразі українська економіка переживає значні структурні зміни, які не в останню чергу стосуються банківської системи. Ці зміни пов'язані із політичними та економічними негараздами, поділом ринку банківських послуг, консолідацією капіталу та впливом іноземного капіталу з вітчизняного ринку банківських послуг. Банки в Україні також переживають негативний вплив політичних та економічних процесів, унеможлиблюється сталий розвиток банків і банківської системи України загалом, спостерігається відтік грошових коштів, знижується ліквідність банків, багато невеликих банків не витримують умов ведення боротьби на ринку банківських послуг та виходять з ринку або шляхом ліквідації, або шляхом продажу активів і банку в цілому більш великим банкам, тобто відбувається процес капіталізації банків.

У цьому контексті особливо актуальними стає питання ефективності процесів реорганізації та реструктуризації банків, за допомогою яких банки зможуть пристосовуватись до змін та більш ефективно провадити свою діяльність.

Проведемо аналіз реорганізаційних процесів в банківській системі України (таблиця 1).

Таблиця 1 – Реорганізаційні процеси в банківській системі України станом на 01.12.2018 р.

Показники	Кількість банків	Примітки
Банки, в які введена тимчасова адміністрація	2	ПАТ «БАНК «ЮНІСОН» ПАТ «КБ «ФІНАНСОВА ІНІЦІАТИВА»
Банки, що ліквідуються	31	
Ліквідовані банки	32	Вкладникам даних банків здійснювались виплати
Банки, продані інвесторам	1	Продаж 100% акцій ПАТ "АСТРА БАНК" компанії AGRO HOLDINGS (UKRAINE) LIMITED, в результаті чого ПУБЛІЧНЕ АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО «АСТРА БАНК» змінив назву на ПУБЛІЧНЕ АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО «АГРОПРОСПЕРІС БАНК»
Банки, продані державі	1	Підписано договір про продаж 100% акцій ПАТ КБ «ПРИВАТБАНК» державі

Таким чином, з таблиці можна зробити висновок про те, що деякі

банки, які знаходяться у стані ліквідації реорганізуються шляхом продажу інвесторам або державі. Деякі банки реорганізуються шляхом укрупнення або приєднання до материнської структури. Але, на жаль, існує багато невеликих банків, які не мають достатнього капіталу і підлягають ліквідації.

Для оцінки впливу реорганізаційних процедур на стан розвитку банківської системи необхідно проаналізувати ринок злиття та поглинання вітчизняних банків.

Основні показники ринку злиття та поглинання в Україні представлені в табл. 2.

Таблиця 2 – Ринок злиття і поглинання в Україні за 2012-2018 роки

Часові межі	Загальні вартість угод, млрд. дол. США	Зміни відносно попереднього періоду, %	Темп	Кількість угод	Темп	Середня вартість угод, млрд. дол. США	Темп
2012 рік	2,25	67,77	↓	342	↑	0,007	↑
2013 рік	4,77	212	↑	249	↓	0,019	↑
2014 рік	8,33	174,63	↑	111	↓	0,075	↑
2015 рік	504,9	6061,22	↑	140	↑	3,61	↑
2016 рік	874,6	173,22	↓	47	↓	18,61	↑
2017 рік	400,6	45,80	↓	46	↓	8,71	↓
2018 рік	776,7	193,88	↑	65	↑	11,94	↑

Із таблиці 2 можна зробити висновок про те, що найбільш активними процеси злиття та поглинання за кількістю угод були у 2012 році, в цьому році було зареєстровано 342 угоди злиття та поглинання. Починаючи з 2013 року кількість угод злиття та поглинання невпинно скорочується.

Варто відзначити, що починаючи з 2015 року загальна сума відомих угод злиття та поглинання значно зросла і склала 504,9 млрд. дол. США проти 8,33 млрд. дол. США у 2014 році.

У 2016 році була зареєстрована найбільша середня вартість злиття та поглинання – 18,61 млрд. дол. США.

Згідно дослідженню "Zephyr Global M&A Review 2017" Україна зайняла третє місце за вартістю угод M&A в регіоні Центральна и Східна Європа в 2017 році, незважаючи на те, що у 2017 році активність на ринку злиттів та поглинань поступово знижується.

Українські інвестори залишаються головним джерелом фінансування угод М&А, на другому місці – іноземні стратегічні інвестори, які вже мають свої активи в Україні та готові до подальшої експансії бізнесу у країні.

У 2017 році найбільш привабливим сектором для проведення угод злиттів та поглинань став агросектор, сектор ІТ-технологій також не втратив свої лідируючі позиції. Хоча у 2012-2015 роках найбільша кількість угод злиттів та поглинань приходилась на фінансовий сектор, переважно банки.

Протягом 2011-2018 років було укладено 67 угод злиття та поглинання банків. У 2018 році у банківському секторі економіки України було укладено 3 угоди злиття та поглинання банків з 6 загальних угод злиття та поглинання у фінансовому секторі

Найбільша кількість угод злиття та поглинання банків була укладена у 2016 році, коли були прийняті жорсткі умови функціонування банків.

В останні роки вартість угод злиття та поглинання неухильно зростає, про що свідчать офіційні дані. Так, наприклад, у 2016 році вартість угод злиття та поглинання у банківському секторі України склала 344,2 млн. дол. США проти 11,07 млн. дол. США у 2015 році. У зв'язку з цим виникає необхідність спрогнозувати вартість угод злиття та поглинання банків України для оцінки подальшого розвитку банківської системи України.

Варто відзначити, що наразі в банківській системі України тривають процеси консолідації капіталу, коли існують декілька великих фінансових груп, які через купівлю невеликих банків, які банкрутують або знаходяться в стані ліквідації, нарощують власний капітал, збільшують свої активи та пасиви. Якщо така тенденція буде мати місце і надалі, то протягом невеликого часу ми отримаємо досить стабільну банківську систему, яка буде складатися із декількох великих та потужних банків, які будуть надавати свої послуги не тільки на вітчизняному просторі банківських послуг, а й на глобальних ринках

Список використаних джерел:

1. База М&А угод в Україні [Електронний ресурс] / М&А Ukraine – Режим доступу: <https://mergers.com.ua>.
2. Прасолова С. П. Реорганізація банків як один із напрямів підтримки стабільності банківської системи та нарощування її потенціалу / С. П. Прасолова, Р. С. Сініцин // Банковская система: устойчивость и перспективы развития: сборник научных статей VIII международной научно-практической конференции по вопросам банковской экономики, УО "Полесский государственный университет", г. Пинск 27-28 апреля 2017 г. / Министерство образования Республики Беларусь [и др.]; редкол.: К.К. Шебеко [и др.] – Пинск: ПолесГУ, 2017. – С. 133-136.